

Art: Processos oberts / Art: Open Processes. 8/8

Àlex Nogué

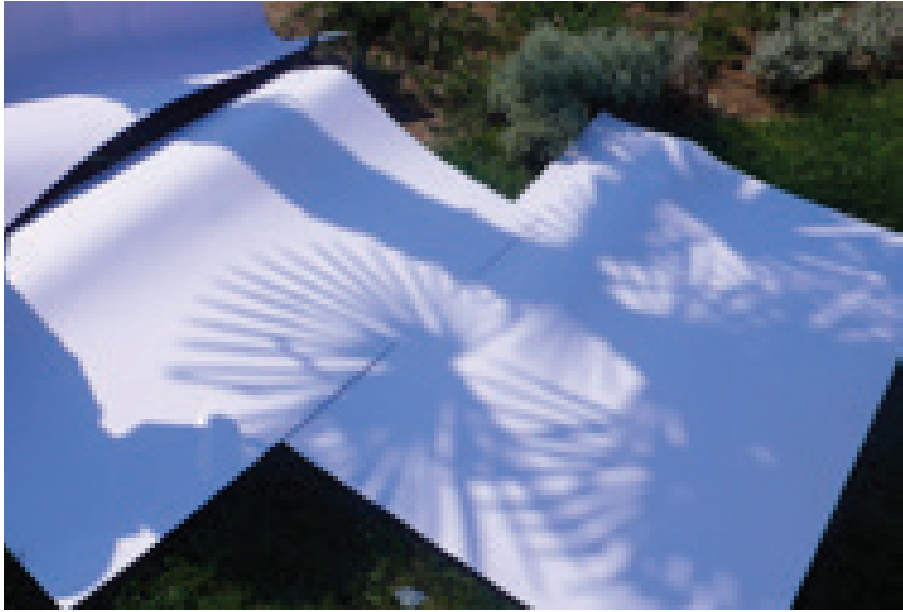

RES LI VA SER ALIÈ/ RES LI SERÀ ALIÈ
NOTHING WAS ALIEN TO HIM/ NOTHING WILL BE ALIEN TO HIM

RES LI VA SER ALIÈ/ RES LI SERÀ ALIÈ

“Creem art per tal de derrotar o, com a mínim desafiar, la mort? Per transcendir-la, per posar-la al seu lloc? Em pots prendre el cos, em pots prendre tota la matèria flexible de dins del meu crani, on s’amaga la poca lucidesa i imaginació que tinc, però no pots prendre’m el que he fet amb ella”.¹ És la por a la mort, la motivació subterrània que guia la pretensió humana de transcendir-la?. És un sentiment tan arrelat a l’existència i a l’hora tan ximple, que la raó no pot superar?.

Els arbres, si no són talats tenen vides biològiques molt més duradores que les dels mamífers, tenen més temps per impregnar-se dels fets de l’entorn, grafiar-ho en els anells del seu tronc i guardar-ho com si fossin arxivers curiosos del que ha succeït.

El tema d’un vídeo de 47” de durada *Nothing Of The Human Being Was Irrelevant For It*, de l’any 2008,² va tenir continuïtat en el projecte *Res li va ser aliè/ res li serà aliè* participat amb 5 artistes més, becats del 2011 al 2012 pel Centre Cultural La Mercè de Girona per executar el “Il Projecte de Creació en Gravat”³

Les tècniques d’estampació japonesa arrossegueu la il·lusió ancestral d’endur-se l’ànima de les coses. Actuen per substitució. Les tècniques occidentals, la pretensió de copiar-la. Actuen per simulació.⁴ Substitució i simulació són dos dels sistemes retòrics més emprats per l’art contemporani. Passat i futur, són els límits d’un segment temàtic. Suficient territori per una creació compartida.

Fem ús de les imatges a una velocitat estratosfèrica, i les gastem. Endebades cerquem les poques imatges apropiades que queden, tal vegada no en quedi cap. El fracàs de la

NOTHING WAS ALIEN TO HIM/ NOTHING WILL BE ALIEN TO HIM

“Do we make art to defeat death or at least to defy it? To transcend it, to put it in its place? You can take my body, you can take all the flexible matter from inside my skull, the hiding place of what little sense and imagination I possess, but you cannot take away what I have done with it.¹ Is our fear of death the subterranean motivation for the human striving to transcend it? Is it that this feeling is so rooted in our existence yet so foolish that reason is unable to overcome it?

If trees are not cut down they have a biological lifespan far longer than mammals, they have more time to take in the facts of their environment, write them down in the rings of their trunk and keep them as if they were the carers of the archives of all that has taken place.

Nothing Of The Human Being Was Irrelevant For It, a 47” long video made in 2008,² was followed up by the project *Nothing was Alien to Him/ Nothing will be Alien to Him* carried out by five artists with a grant from the Centre Cultural La Mercè in Girona for the realization of Project 2 of Creative Printmaking during 2011 and 2012.³ When you work with a team of assistants it is assumed –though it is actually untrue– that you know what is to be done, what is to be said and what is to be looked at.

Japanese printmaking techniques entail the ancestral belief that the soul of things is taken away. They function by substitution. Western techniques aspire to reproduce it. They function by simulation.⁴ Substitution and simulation are two of the rhetoric systems most frequently used by contemporary art. Past and future are the limits of a thematic segment. Sufficient territory for a creation to

mirada expressat als versos de Charles Wright: “When what you write about is what you see, / what do you write about when it’s dark?”⁵. I és fosc.

L’angoixa de desenterrar el sentit i veure si en queda alguna cosa, com en el meravellós intent d’Òscar Padilla, alertant-nos d’una de les grans trampes dels llenguatges visuals: “la reducció de la interpel·lació a l’espectador a qüestions físiques, siguin òptiques o objectuals.”⁶ La convicció -o el desig- de poder diluir la tradicional dissociació entre forma, contingut i referència.

No sé si mai s’aconsegueix de dir el que es vol dir, entre altres coses perquè es en el mateix procés de dir a on s’acaba clarificant el que es volia dir, i per tant no es podia conèixer d’antuvi el què es volia dir, si més no de forma precisa. Alguna cosa semblant al principi de incertesa de Heisenberg, la dificultat de conèixer bé dues qualitats de les partícules a l’hora.

Tots sabem el difícil que és pensar imatges noves, el fàcil que és recompondre a la ment imatges existents, i l’impossible que és establir un alt nivell de versemblança d’unes o altres amb la seva construcció visual i física. “Sol passar que l’obra acabada és aliena, i a vegades està renyida, amb el que l’artista sentia o desitjava expressar quan va començar. En el millor dels casos, l’artista fa el que pot en lloc del que vol” ens diu amb la comprensió que li donà la pràctica de l’ofici, Louise Bourgeois.⁷ I Rafael Argullol en una preciosa recopilació de notes de l’any 1995 centrà la síntesi d’aquesta impossibilitat en el llenguatge: “La veritat existeix però no es pot expressar. Allò que expressem, per contra, ja no és veritat. Aquí rau l’essència del llenguatge: el llenguatge és el refugi que *naturalment* hem construït per protegir-nos de l’escandalosa existència de la

be shared.

We make use of images at enormous speed and we wear them out, seeking however for the few appropriate images still left, when perhaps there are none. The gaze defeated, as expressed in the verses of Charles Wright: “When you write about what you see, / what do you write about when it’s dark?”⁵ And it is dark.

As in the wonderful attempt by Oscar Padilla, the anguish of unearthing the meaning to see if there is anything left of it warns us of one of the great traps in visual language, “when addressing the spectator is reduced to a merely physical matter, be it optical or objectual.”⁶ The belief –or the desire– that we will be able to dissolve the traditional dissociation between form, content and the referent.

I don’t know if we ever succeed in saying what we wanted to say. One of the reasons is that it is in the very process of saying that it finally becomes clear to us what it was. Thus, we are unable to know beforehand what we wanted to say with any degree of precision. This is not far from Heisenberg’s “Uncertainty Principle” regarding the impossibility of gaining an exact knowledge of two qualities of a particle at the same time.

We all know how difficult it is to think of new images, how easy it is to recombine existing images in our mind and how impossible it is to establish a high degree of coherence of either of the two with its visual construction. “It often occurs that the finished work is alien, often even opposed, to what the artist felt or intended to express in the first place. In the best of cases, the artist does what he can instead of what he wants” says Louise Bourgeois⁷, whose understanding

veritat. (L'essència del llenguatge)⁸. Aquesta angoixa expressiva trobà resposta, al menys per la part de qui mira, en el famós "El que es veu, és el que es veu" de Donald Judd. Aquesta hagués sigut, finalment, una fórmula tranquil·litzadora si no fos que l'acte de mirar sempre és un acte contaminat.

El més essencial del que fa l'artista i el més essencial del que rep qui mira l'obra, tenen poques coincidències. L'espai comunicatiu més potent és en el buit que hi ha entre l'obra i el que la mira. Un espai que ens passa desapercebut perquè els artistes ens centrem en la voluntat de dir i l'espectador es concentra en la obligació d'interpretar. El focus és en el llenguatge, ens explica Víctor Sunyol: "No es tracta de crear un llenguatge per expressar unes idees, sinó fer servir el llenguatge per crear unes idees que només poden existir en el llenguatge mateix. A les hores, en la creació de l'escriptura es forma un triangle que té els vèrtex en el qui escriu, el llenguatge i el dir. Entre aquests tres vèrtex es conjura la cosa dita"⁹.

L'espectador ansia identificar-se amb un to de veu que li sigui proper per poder escoltar el que desitja escoltar. Hi té dret. I l'artista, en mig del caos acústic, cobeja trobar-hi la seva pròpia veu i emetre-la. En té necessitat. A vegades, succeeix - ens diu Cees Nooteboom¹⁰- que una obra es dirigeix justament a un objectiu en el teu interior que alberga un enigma semblant a l'expressat en la pròpia obra. Feliç coincidència!

was gained through professional practice. And in a precious collection of notes in 1995, Rafael Argullol centered the synthesis of this impossibility on language: "Truth exists but it cannot be expressed. On the other hand, what we express is no longer the truth. Here lies the essence of language: Language is the refuge that we have naturally constructed to protect ourselves from the outrageous existence of the truth. (The Essence of Language)"⁸. An answer can be found to this expressive anguish in Donald Judd's famous statement "What you see is what you see". This might be comforting if it weren't for the fact that to observe is a contaminated act to begin with.

The most essential part of what the artist says and the most essential part of what the observer of the work receives have few matching coincidences between them. The most potent communicative space is in the void that exists between the work and the observer. A space that we are not aware of because artists are intent on their will to say and spectators are intent on their will to interpret. Victor Sunyol explains that the focus is on Language: "It is not a question of creating a language to express certain ideas but of using language to create certain ideas that can only exist within the language itself. Thus, the creation of writing is a sort of triangle, the three angles of which are he who is writing, the language, and the act of saying. Between these three vertex arises what is said."⁹

The spectator desires to identify with a tone of voice to which he feels akin, to be able to hear what he wants to hear. It is his right to do so. The artist, submerged in the acoustic chaos, longs to find his own voice and emit it. It is his need to do so. It sometimes happens -says Cees Nooteboom¹⁰- that a work is precisely addressed at an objective inside of you that embodies an enigma similar to the one expressed in the work itself. A happy coincidence!

¹ BARNES, J. *Res a témer*. Barcelona: Angle, 2010, (Col·lecció Narratives; 46) p. 235. ISBN: 978-84-92758-76-0

² <http://www.alexnogue.com/videos.php?p=25>

³ Els artistes becats en el projecte "II Beca de Creació en Gravats Contemporani. Centre Cultural La Mercè, 2011 foren: CLARA PÉREZ BIETO, <http://vimeo.com/user11083606/videos> MARTA CÓRCOLES < <http://www.martacorcoles.net>> CESC PUJOL<<http://cescpujol.blogspot.com>>, DOLÇA VILALLONGA <<http://www.dolcavilallonga.org>> Coordinació: SEBI SUBIRÓS < <http://www.lupusgrafic.com>>, <<http://sebi-cursosdegravat.blogspot.com>>. es>

⁴ Tècnicament el projecte va consistir en dues parts: 1. Capturar el tronc d'un vell pi que havia existit al claustre de l'edifici del s. XIV de La Mercè de Girona, fent una estampació japonesa directa del tronc. 2. Evocant la narració que fa Plini del mite del ceramista Butades, obtenir l'ombra d'una jove palmera de la plaça de Catalunya i traslladar-la al paper amb una estampació a l'aiguatinta de gran format. Dos arbres com dos testimonis silencis i passius dels esdeveniments urbans passats i dels futurs. Projecte exposat al Centre Cultural La Mercè, Girona, 12/04/2012-15/06/2012.

⁵ Quan el que escrius és sobre el que veus, / què escrius quan és fosc? WRIGHT Ch. *Littlefoot. A poem/Potrillo. Un poema*. Barcelona/Mèxic: Vaso Roto Ediciones, 2011, p. 174. ISBN 978-84-938087-8-5

⁶ PADILLA, O. *The Invisibility of Sense. The analysis of geometrical pictorial space understood as a synthesis of time* (In Catalan: *La invisibilitat del sentit. Anàlisi de l'espai pictòric geomètric entès com una síntesi de temps*). Tesis doctoral. Barcelona: Facultat de Belles Arts, UB, 2012. Inèdita en el moment de redactar aquest text i només consultable "in situ". Properament accessible a Dipòsit Digital UB: <http://diposit.ub.edu>

⁷ BOURGEOIS, L; *Deconstrucción del padre/ Reconstrucción del padre*. Madrid: Síntesi, 2002. p. 13. ISBN 84-7738-988-8

⁸ ARGULLOL, R. *El caçador d'instantes. Quadern de travessia. 1990-1995*. Barcelona: Destino, 1996. p. 69. ISBN 84-233-2684-5.

⁹ Entrevista realitzada per *Morir de Frio* <<http://www.morirdefrio.com>>, plataforma de difusió i crítica de la cultura contemporània, a Víctor Sunyol per Anna Dot, Sergi Egea, Palma Lombardo, Alba Vilamala. <<http://vimeo.com/39405711>> [CONSULTA 3, agost, 2012]

¹⁰ NOOTEBOOM, C. *El enigma de la luz. Un viaje en el arte*. Madrid: Siruela, 2007. P. 70. (El Ojo del Tiempo Siruela, 20) ISBN 978-84-9841-135-5

¹ BARNES, J. *Nothing To Be Frightened Of*. London: Jonathan Cape, 2008. *Res a témer*. Barcelona: Angle, 2010, núm 46. Pàg 235. Col·lecció Narratives. ISBN: 978-84-92758-76-0

² <http://www.alexnogue.com/videos.php?p=25>

³ Grant II for Creative Contemporary Printmaking, La Mercè Cultural Centre, 2011, awarded grants for this project to the following artists: CLARA PÉREZ BIETO, <http://vimeo.com/user11083606/videos> MARTA CÓRCOLES < <http://www.martacorcoles.net>> CESC PUJOL<<http://cescpujol.blogspot.com>>, DOLÇA VILALLONGA <<http://www.dolcavilallonga.org>> Coordinator: SEBI SUBIRÓS < <http://www.lupusgrafic.com>>, <http://sebi-cursosdegravat.blogspot.com>.es

⁴ Technically the project consisted of capturing the trunk of an old pine tree that had been in the cloister of La Mercè, a 14th century building in Girona, by making a Japanese print directly from the trunk. And, recalling the story told by Pliny about Butades the Potter, to take the shadow of a young palm-tree in Barcelona's Plaça Catalunya and transfer it onto paper by means of the large-format aquatint technique. Two passive and silent witnesses of events in the city, past and future respectively. Shown at the La Mercè Cultural Centre, Girona, 12/04/2012-15/06/2012.

⁵ When you write about what you see, / what do you write about when it is dark? WRIGHT Ch. *Littlefoot. A poem/Potrillo. Un poema*. Barcelona/Mèxic: Vaso Roto Ediciones, 2011, page 174. ISBN 978-84-938087-8-5

⁶ PADILLA, O. *The Invisibility of Sense. The analysis of geometrical pictorial space understood as a synthesis of time* (In Catalan: *La invisibilitat del sentit. Anàlisi de l'espai pictòric geomètric entès com una síntesi de temps*). PHD Thesis. Barcelona University, School of Fine Arts, 2012. Unpublished at the time of writing, it can be consulted "in situ". Soon available through the UB digital archives at <http://diposit.ub.edu>

⁷ BOURGEOIS, L; *Deconstruction of the Father/ Reconstrucción of the Father*. MIT Press. p. 384. ISBN 0-262-52246-2.

⁸ ARGULLOL, R. *Hunter of Moments. The logbook, 1990-1995* (In Catalan: *El caçador d'instantes. Quadern de travessia. 1990-1995*). Barcelona: Destino, 1996. Page. 69. ISBN 84-233-2684-5.

⁹ Víctor Sunyol, interviewed by Anna Dot, Sergi Egea, Palma Lombardo and Alba Vilamala for "Morir de Frio" <<http://www.morirdefrio.com>>, a website for the diffusion and critique of contemporary culture, <<http://vimeo.com/39405711>> [CONSULTED on August 3, 2012]

¹⁰ NOOTEBOOM, C. *The enigma of Light. A journey through art* (In Spanish: *El enigma de la luz. Un viaje en el arte*). Madrid: Siruela, 2007. P. 70. (El Ojo del Tiempo Siruela, 20) ISBN 978-84-9841-135-5

